

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного факультету

І. С. Бондаренко

«22» серпня 2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ МОВОЗНАВСТВА

підготовки магістрів
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Українська мова та література»

спеціалізації **В11.01 Українська мова та література**
спеціальності **В11 Філологія**
галузі знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

ВИКЛАДАЧ: Христіанінова Раїса Олександрівна, доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри української мови

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри української мови
Протокол № 1 від «22» серпня 2025 р.
Завідувач кафедри української мови

Р. О. Христіанінова

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

В. М. Ніколасенко

2025 рік

Зв'язок з викладачем:

E-mail: khristianinova@gmail.com

Сезн ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5576>

Телефон: (061) 289-12-88 (кафедра)

Інші засоби зв'язку: Viber, Telegram

Кафедра: української мови, ЗНУ, корпус 2, вул. Університетська, 66

1. Опис навчальної дисципліни

«Теорія мовознавства» є фундаментальною дисципліною в процесі підготовки магістра філології. Вона систематизує, узагальнює й доповнює знання студентів про мову як суспільний феномен, її структуру і систему, формує навички дослідження мовних одиниць, які стануть у нагоді магістрантам під час підготовки кваліфікаційних робіт.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Теорія мовознавства» є ознайомлення магістрантів з теоретичними напрацюваннями мовознавчої науки, основними науковими парадигмами сучасного мовознавства, сучасними методами дослідження мови, систематизація знань про знакову природу мови, систему мови та її структуру, відношення між однорівневими та різнорівневими мовними одиницями.

Пререквізити вивчення дисципліни: дисципліна «Українська лінгвістика ХХІ сторіччя», а також отримані на бакалаврському рівні знання студентів з дисциплін «Вступ до мовознавства», «Сучасна українська літературна мова».

Кореквізити: дисципліна «Теорія мовознавства» пов'язана з курсами «Методологія філологічних досліджень», «Актуальні питання сучасної філології», «Історія стилів української мови».

Постреквізити: компетентності та ПРН, сформовані дисципліною, знадобляться студентам для підготовки кваліфікаційної роботи магістра.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-ий	2-ий
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90	
Лекційні заняття	12 год.	4 год.
Практичні заняття	12 год.	4 год.
Самостійна робота	66 год.	82 год.
Консультації	Графік консультацій розміщено за покликанням: https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/philology/grafik_navchal_nogo_protsestu_ta_rozklad_zanyat	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	

Покликання на курс у
СЕЗН ЗНУ (Moodle)

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=5576>

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
ЗК-1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-11 Здатність проведення досліджень на належному рівні. СК-1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах. СК-3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. ПРН-7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці. ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації. ПРН-11 Здійснювати науковий аналіз мовного й мовленнєвого матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних	Пояснювально-ілюстративний (навчальна лекція, бесіда, презентації). Метод проблемного викладення матеріалу (проблемна лекція, навчальна дискусія). Частково-пошуковий (робота з книгою, робота з фактичним матеріалом). Дослідницький (робота з фактичним матеріалом). Інтерактивні методи (мозковий штурм). Практичні методи (вправи на застосування методик дослідження мовного матеріалу)	Підсумкові контрольні заходи: екзаменаційна контрольна робота. Поточні контрольні заходи: робота на практичних заняттях, виконання завдань в СЕЗН Moodle, індивідуальні практичні завдання.

методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних. ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності. ПРН-15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного матеріалу.		
--	--	--

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мова і пізнання

Тема 1 (2 л. + 2 пр.). Мова і пізнання. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи.

Змістовий модуль 2. Методи дослідження мовних одиниць

Тема 2 (2 л. + 2 пр.). Методи наукових досліджень. Загальнонаукові методи в лінгвістичних дослідженнях. Описовий метод, його етапи, прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації. Традиційні наукові парадигми лінгвістичних досліджень: порівняльно-історичне, типологічне та системно-структурне мовознавство. Методи системно-структурної лінгвістики: методи вивчення структури мовних одиниць (дистрибутивний метод, метод безпосередніх складників, трансформаційний аналіз); методи дослідження семантики мовних одиниць (метод компонентного аналізу, метод семантичного поля, контекстуальний аналіз). Зіставний метод у сучасних дослідженнях мов.

Тема 3 (2 л. + 2 пр.). Функційна парадигма лінгвістичних досліджень. Когнітивно-функційний та комунікативно-функційний (дискурсний) підходи до вивчення мовних одиниць.

Змістовий модуль 3. Система і структура мови

Тема 4 (2 л. + 2 пр.). Загальне поняття про систему і структуру. Типи систем. Поняття про зміст і структуру систем. Природна мова як система. Типи взаємозв'язків елементів системи мови. Рівні мовної системи (основні та перехідні).

Змістовий модуль 4. Рівні мовної системи

Тема 5 (4 л. + 4 пр.). Фонологічний і лексико-семантичний рівні мови. Звуки як фізичні, фізіологічні та лінгвістичні явища. Основні одиниці фонологічного рівня мови. Слово та його значення. Слово як одиниця мови. Морфологічний і синтаксичний рівні мови. Основна одиниця морфологічного рівня мови. Синтаксичний рівень мови. Основна одиниця синтаксичного рівня мови. Фразеологічний та словотвірний рівні мови.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5

Лекція 1	Тема 1. Мова і пізнання. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 1	Тема. Специфіка мовного знака. Своєрідність мови як знакової системи. Перелік питань: 1. Загальне поняття про знак. Природні і штучні знаки. Семіотика. 2. Мова як знакова система. Специфіка мовного знака. 3. План вираження і план змісту мовного знака. 4. Мова і несловесні форми спілкування (паралінгвістика і паракінесика). Завдання: 1. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень. 2. Дискусія за завданнями самостійної роботи.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота	Тема. Мова і пізнання Перелік питань: 1. Слово і поняття. 2. Мовний знак. 2. Семіотичний трикутник. Завдання для виконання: 1) Підготувати аргументи для дискусії: «Чому терміни «слово» і «поняття» не взаємозамінні?». 2) Підготуватися до дискусії: «Чи кожному мовну одиницю можна вважати знаком?» 3) Підготувати невелику доповідь на тему: «Семіотичний трикутник». 4) Підібрати аргументи для підкріплення думки: «Поняття універсальні, а мовні знаки мають національну специфіку».	11	14	
Лекція 2	Тема 2. Методи наукових досліджень. Загальнонаукові методи в лінгвістичних дослідженнях. Традиційні наукові парадигми лінгвістичних досліджень	2	1	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 2	Тема. Традиційні методи дослідження мови Перелік питань: 1. Описовий метод, його етапи, прийоми зовнішньої та внутрішньої інтерпретації. 2. Методи вивчення структури мовних одиниць (дистрибутивний метод, метод безпосередніх складників, трансформаційний аналіз). 3. Методи дослідження семантики мовних одиниць (метод компонентного аналізу,	2	1	1 раз на 2 тижні

	метод семантичного поля, контекстуальний аналіз). 4. Зіставний метод у сучасних дослідженнях мов. Завдання: 1. Виконання практичних завдань на застосування дослідницьких методів вивчення структури та семантики мовних одиниць. 2. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень.			
Самостійна робота	Тема. Описовий метод Перелік питань: 1. Етапи описового методу. 2. Прийом зовнішньої інтерпретації. 3. Прийом внутрішньої інтерпретації. Завдання для виконання: Підготувати невелику доповідь на тему: «Описовий метод як основний у наукових працях».	11	14	
Лекція 3	Тема 3. Функційна парадигми лінгвістичних досліджень	2	1	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 3	Тема. Функційна парадигми лінгвістичних досліджень Перелік питань: 1. Когнітивно-функційний підхід до вивчення мовних одиниць. 2. Комунікативно-функційний (дискурсний підхід до вивчення мовних одиниць. 3. Поняття концепту. Завдання: Обговорення теоретичних питань. Опрацювання наукових статей, присвячених аналізу концептів.	2	1	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота 3	Тема. Концепт як лінгвокогнітивне, психолінгвістичне, лінгвокультурне явище Перелік питань: 1. Концепт, поняття, значення. 2. Структура концепту. Завдання для виконання: Опрацювати статтю Н. І. Фрасинюк «Концепт, поняття, значення у їх взаємозв'язку та взаємодії».	11	14	
Лекція 4	Тема 4. Система і структура мови	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 4	Тема. Природна мова як система. Перелік питань: 1. Загальне поняття про систему і структуру. Типи систем.	2	0,5	1 раз на 2 тижні

	2. Поняття про зміст і структуру систем. 3. Типи взаємозв'язків елементів системи мови. Завдання: Обговорення теоретичних питань: 1) Система та структура. Відмінності між поняттями. 2) Типи систем. Природна мова як система. 3) Зв'язки між елементами системи мови.			
Самостійна робота 4	Тема. Рівні мовної системи Перелік питань: 1. Основні рівні системи мови. 2. Проміжні рівні системи мови. Завдання для виконання: Підготуватися до дискусії про основні та проміжні мовні рівні, їхню взаємодію.	11	13	
Лекція 5	Тема 5. Фонологічний і лексико-семантичний рівні мови	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 5	Тема. Фонологічний і лексико-семантичний рівні мови Перелік питань: 1. Звуки як фізичні, фізіологічні та лінгвістичні явища. 2. Основні одиниці фонологічного рівня мови. 3. Слово як основна одиниця мови. 4. Лексичне значення слова. Завдання: Обговорення теоретичних питань.	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Самостійна робота 5	Тема. Системні зв'язки між одиницями лексико-семантичного рівня мови. Перелік питань: 1. Тематичні групи слів. 2. Семантичні групи слів. Лексико-семантичне поле. Завдання: Пояснити різницю між поняттями «тематична група слів», «семантична група слів», «лексико-семантичне поле».	11	14	
Лекція 6	Тема 6. Морфологічний і синтаксичний рівні мови	2	0,5	1 раз на 2 тижні
Практичне заняття 6	Тема. Морфологічний і синтаксичний рівні мови Перелік питань: 1. Морфологічний рівень мови. Одиниці морфологічного рівня мови. 2. Синтаксичний рівень мови. Одиниці синтаксичного рівня мови. Завдання:	2	0,5	1 раз на 2 тижні

	Обговорення теоретичних питань.			
Самостійна робота 6	Тема. Фразеологічний та словотвірний рівні мови Перелік питань: 1. Фразеологічний рівень мови. Одиниці фразеологічного рівня. 2. Морфонологічний рівень мови. 3. Словотвірний рівень мови. Одиниці словотвірного рівня. Завдання: Підібрати аргументи для обґрунтування проміжного характеру морфонологічного, фразеологічного та словотвірного рівнів мови.	11	13	

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття № 1	Усні повідомлення, дискусія.	1. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень.	5 балів – теоретичне питання розкрито ґрунтовно, логічно послідовно; теоретичні положення підкріплено адекватними, самостійно дібраними прикладами; 4 бали – теоретичне питання висвітлено достатньо повно, в логічній послідовності; виокремлено основні моменти, наведено відповідні приклади; проте допущено незначні неточності та помилки; 3 бали – теоретичне питання висвітлено неповно; не всі головні моменти виокремлено, не завжди підкріплено прикладами; логіка відповіді порушена; відповідь має деякі значні помилки; 2 бали – теоретичне питання розкрито досить поверхово; не акцентовано головні моменти, прикладів мало, вони не самостійні; відповідь вибудована нелогічно; має значні неточності та помилки;	5

		2. Дискусія за завданнями самостійної роботи 1	1 бал – теоретичне питання розкрито фрагментарно; викладено недостатній для обсяг теоретичних положень; головні моменти не виокремлено; прикладів немає або вони недоречні; відповідь вибудована нелогічно; хибує на велику кількість значних помилок. 5 балів – чітко формулює свою думку, наводить переконливі аргументи, логічно вибудовує їх послідовність, підкріплює вдалими самостійно підібраними прикладами; 4 бали – чітко формулює свою думку, наводить аргументи, логічно вибудовує їх послідовність, підкріплює самостійно підібраними прикладами, проте деяким аргументам бракує переконливості; 3 бали – свою думку формулює не зовсім чітко, інколи наводить непереконливі аргументи, не зовсім логічно вибудовує їх послідовність, не завжди підкріплює доречними прикладами; 2 бали – свою думку формулює не чітко, наводить непереконливі аргументи, нелогічно вибудовує їх послідовність, підкріплює інколи недоречними прикладами; 1 бал – свою думку формулює плутано, не наводить аргументів; використовує недоречні приклади.	5
Практичне заняття № 2	Усні повідомлення, практичні завдання, доповідь	1. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень.	5 балів – теоретичне питання розкрито ґрунтовно, логічно послідовно; теоретичні положення підкріплено адекватними, самостійно дібраними прикладами; 4 бали – теоретичне питання висвітлено достатньо повно, в логічній послідовності; виокремлено основні моменти, наведено відповідні приклади; проте допущено незначні неточності та помилки; 3 бали – теоретичне питання висвітлено неповно; не всі головні моменти виокремлено, не завжди підкріплено прикладами; логіка відповіді порушена; відповідь має деякі значні помилки;	5

			2 бали – теоретичне питання розкрито досить поверхово; не акцентовано головні моменти, прикладів мало, вони не самостійні; відповідь вибудована нелогічно; має значні неточності та помилки; 1 бал – теоретичне питання розкрито фрагментарно; викладено недостатній для обсяг теоретичних положень; головні моменти не виокремлено; прикладів немає або вони недоречні; відповідь вибудована нелогічно; хибує на велику кількість значних помилок.	
		2. Виконання практичних завдань на застосування дослідницьких методів вивчення структури та семантики мовних одиниць. 3. Доповідь за завданням самостійної роботи 2	2 бали – завдання виконане правильно, ґрунтовно пояснене; 1 бал – завдання виконане загалом правильно, проте пояснене невпевнено; допущено неточності.	2
			3 балів – доповідь вибудовано логічно, зрозуміло; чітко виокремлено основні моменти, акцентовано на них увагу, зроблено відповідні висновки; 2 бали – доповідь вибудовано логічно; виокремлено основні моменти, акцентовано на них увагу, зроблено відповідні висновки, проте допущено незначні неточності та помилки у висвітленні окремих моментів; 1 бали – доповідь вибудовано не зовсім логічно; виокремлено не всі основні моменти, висновки мають загальний характер, допущено неточності та помилки у висвітленні окремих моментів.	3
Практичне заняття № 3	Усні повідомлення, обговорення наукової статті	1. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень.	5 балів – теоретичне питання розкрито ґрунтовно, логічно послідовно; теоретичні положення підкріплено адекватними, самостійно дібраними прикладами; 4 бали – теоретичне питання висвітлено достатньо повно, в логічній послідовності; виокремлено основні моменти, наведено відповідні	5

		2. Обговорення наукової статті за завданням самостійної роботи 3	приклади; проте допущено незначні неточності та помилки; 3 бали – теоретичне питання висвітлено неповно; не всі головні моменти виокремлено, не завжди підкріплено прикладами; логіка відповіді порушена; відповідь має деякі значні помилки; 2 бали – теоретичне питання розкрито досить поверхово; не акцентовано головні моменти, прикладів мало, вони не самостійні; відповідь вибудована нелогічно; має значні неточності та помилки; 1 бал – теоретичне питання розкрито фрагментарно; викладено недостатній для обсяг теоретичних положень; головні моменти не виокремлено; прикладів немає або вони недоречні; відповідь вибудована нелогічно; хибує на велику кількість значних помилок. 5 балів – зміст статті студент усвідомлює, виокремлює основні її положення, чітко їх формулює; 4 бали – зміст статті студент усвідомлює, виокремлює основні її положення, загалом чітко їх формулює, проте допускає окремі незначні неточності; 3 бали – зміст статті студент усвідомлює, загалом виокремлює основні її положення, проте інколи нечітко їх формулює, допускає неточності; 2 бали – зміст статті студент загалом усвідомлює, виокремлює не всі основні її положення, нечітко їх формулює, допускає неточності; 1 бал – зміст статті студент усвідомлює досить поверхово, не може виокремити й сформулювати основні її положення.	5
Практичне заняття № 4	Усні повідомлення, дискусія.	1. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень.	5 балів – теоретичне питання розкрито ґрунтовно, логічно послідовно; теоретичні положення підкріплено адекватними, самостійно дібраними прикладами; 4 бали – теоретичне питання висвітлено достатньо повно, в логічній послідовності; виокремлено основні	5

			моменти, наведено відповідні приклади; проте допущено незначні неточності та помилки; 3 бали – теоретичне питання висвітлено неповно; не всі головні моменти виокремлено, не завжди підкріплено прикладами; логіка відповіді порушена; відповідь має деякі значні помилки; 2 бали – теоретичне питання розкрито досить поверхово; не акцентовано головні моменти, прикладів мало, вони не самостійні; відповідь вибудована нелогічно; має значні неточності та помилки; 1 бал – теоретичне питання розкрито фрагментарно; викладено недостатній для обсяг теоретичних положень; головні моменти не виокремлено; прикладів немає або вони недоречні; відповідь вибудована нелогічно; хибує на велику кількість значних помилок.	
		2. Дискусія за завданнями самостійної роботи 4.	5 балів – чітко формулює свою думку, наводить переконливі аргументи, логічно вибудовує їх послідовність, підкріплює вдалими самостійно підібраними прикладами; 4 бали – чітко формулює свою думку, наводить аргументи, логічно вибудовує їх послідовність, підкріплює самостійно підібраними прикладами, проте деяким аргументам бракує переконливості; 3 бали – свою думку формулює не зовсім чітко, інколи наводить непереконливі аргументи, не зовсім логічно вибудовує їх послідовність, не завжди підкріплює доречними прикладами; 2 бали – свою думку формулює не чітко, наводить непереконливі аргументи, нелогічно вибудовує їх послідовність, підкріплює інколи недоречними прикладами; 1 бал – свою думку формулює плутано, не наводить аргументів; використовує недоречні приклади.	5
Практичне заняття № 5	Усні повідомле	1. Усні відповіді-обґрунтування	5 балів – теоретичне питання розкрито ґрунтовно, логічно послідовно;	5

	ння	теоретичних положень.	теоретичні положення підкріплено адекватними, самостійно дібраними прикладами; 4 бали – теоретичне питання висвітлено достатньо повно, в логічній послідовності; виокремлено основні моменти, наведено відповідні приклади; проте допущено незначні неточності та помилки; 3 бали – теоретичне питання висвітлено неповно; не всі головні моменти виокремлено, не завжди підкріплено прикладами; логіка відповіді порушена; відповідь має деякі значні помилки; 2 бали – теоретичне питання розкрито досить поверхово; не акцентовано головні моменти, прикладів мало, вони не самостійні; відповідь вибудована нелогічно; має значні неточності та помилки; 1 бал – теоретичне питання розкрито фрагментарно; викладено недостатній для обсяг теоретичних положень; головні моменти не виокремлено; прикладів немає або вони недоречні; відповідь вибудована нелогічно; хибує на велику кількість значних помилок.	5
	2. Обговорення завдання самостійної роботи 5		5 балів – чітко формулює свою думку, наводить переконливі аргументи, логічно вибудовує їх послідовність, підкріплює вдалими самостійно підібраними прикладами; 4 бали – чітко формулює свою думку, наводить аргументи, логічно вибудовує їх послідовність, підкріплює самостійно підібраними прикладами, проте деяким аргументам бракує переконливості; 3 бали – свою думку формулює не зовсім чітко, інколи наводить непереконливі аргументи, не зовсім логічно вибудовує їх послідовність, не завжди підкріплює доречними прикладами; 2 бали – свою думку формулює не чітко, наводить непереконливі аргументи, нелогічно вибудовує їх послідовність, підкріплює інколи	5

			недоречними прикладами; 1 бал – свою думку формулює плутано, не наводить аргументів; використовує недоречні приклади.	
Практичне заняття 6	Усні повідомлення	1. Усні відповіді-обґрунтування теоретичних положень.	5 балів – теоретичне питання розкрито ґрунтовно, логічно послідовно; теоретичні положення підкріплено адекватними, самостійно підібраними прикладами; 4 бали – теоретичне питання висвітлено достатньо повно, в логічній послідовності; виокремлено основні моменти, наведено відповідні приклади; проте допущено незначні неточності та помилки; 3 бали – теоретичне питання висвітлено неповно; не всі головні моменти виокремлено, не завжди підкріплено прикладами; логіка відповіді порушена; відповідь має деякі значні помилки; 2 бали – теоретичне питання розкрито досить поверхово; не акцентовано головні моменти, прикладів мало, вони не самостійні; відповідь вибудована нелогічно; має значні неточності та помилки; 1 бал – теоретичне питання розкрито фрагментарно; викладено недостатній для обсяг теоретичних положень; головні моменти не виокремлено; прикладів немає або вони недоречні; відповідь вибудована нелогічно; хибує на велику кількість значних помилок.	5
		2. Обговорення завдання самостійної роботи 6	5 балів – підібрано переконливі аргументи, логічно вибудовано їх послідовність, підкріплено вдалими самостійно підібраними прикладами; 4 бали – аргументи підібрано, логічно вибудовано їх послідовність, підкріплено самостійно підібраними прикладами, проте деяким аргументам бракує переконливості; 3 бали – інколи наведено непереконливі аргументи, не зовсім логічно вибудовано їх послідовність, не завжди підкріплено доречними прикладами; 2 бали – наведено непереконливі	5

			аргументи, нелогічно вибудовано їх послідовність, подано недоречні приклади; 1 бал – плутано формулює свої думки; використовує недоречні приклади.	
Усього за поточний контроль	6			60
Підсумковий контроль				
Екзамен	Теоретичне завдання	Письмова відповідь на теоретичне питання. Питання для підготовки викладені в СЕЗН Moodle	10-9 балів – студент глибоко висвітлює теоретичне питання, логічно вибудовує відповідь; чітко виокремлює основні положення; теоретичний матеріал підкріплює самостійно дібраними прикладами; 8-7 – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання, логічно його викладає; виокремлює основні положення; правильно наводить приклади; проте відповідь містить деякі неточності та окремі незначні помилки; 6-5 – студент неповно висвітлює теоретичне питання, порушує логіку його викладення; не виокремлює основних положень, не завжди наводить приклади; відповідь містить чимало незначних неточностей та окремі значні помилки; 4-3 – студент частково висвітлює теоретичне питання, відповідь вибудовує з порушенням логіки; не виокремлює основних положень, наводить мало прикладів; відповідь містить багато неточностей та значних помилок; 2-1 – студент дуже поверхово й плутано висвітлює теоретичне питання; не виокремлює основних положень; не наводить прикладів; відповідь містить багато значних помилок.	10
	Практичне завдання	Виконати 30 тестових завдань	Правильна відповідь на тестове завдання – 1 бал	30
Усього за підсумковий контроль				40

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Алексенко С. Ф. Конкретно-наукові методи лінгвістичних досліджень: Методичні матеріали для студентів 1 курсу магістратури факультету іноземної та слов'янської філології. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. 44 с.
2. Бережняк В. М. Загальне мовознавство : хрестоматія. Ніжин : Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011. 361 с.
3. Бехта І. Сучасні парадигми лінгвістичних знань: поняття, сутність, інтерпретація. *Філологічні студії*. 2002. № 3. С. 66–73.
4. Глушенко В. А. Лінгвістичний метод і його структура. *Мовознавство*. 2010. № 6. С. 32–44.
5. Жаботинська С. А. Мовні знаки як конструкти. *Науковий вісник Чернівецького університету. Германська філологія*. 2012. № 630. С. 213–222.
2. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства. Київ : Академія, 2006. 334 с.
3. Ктитарова Н. К. Загальне мовознавство : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Дніпродзержинськ: Дніпродзержинський державний технічний університет, 2009. 144 с.
4. Кириченко Г. С. Нариси загального мовознавства : навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів. Ч. І. Мова, її будова та функції в суспільстві. Миколаїв : Миколаївський держ. ун-т ім. В.О.Сухомлинського, Національний ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова, 2008. 168 с.
5. Ковтун О. В. Контрастивна граматики оцінки: проблема тлумачення ключових термінів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер.: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 2. С. 150–156.
6. Мельничук О. С. Мова як суспільне явище і предмет сучасного мовознавства. *Мовознавство*. 1997. №2-3. С. 3–19.
7. Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник/ МОН України, Уманський держ. пед. ун.-т. імені Павла Тичини/ упорядник: Н. А. Цимбал. Умань: Візаві, 2019. 106 с.
8. Семотюк О. М. Сучасні технології лінгвістичних досліджень : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. 149 с.
9. Сидельникова Л. В. Структура та властивості знака як елемента динамічної системи мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2019. № 41. Т. 1. С. 148–151.
10. Удовіченко Г. М. Мовний знак як засіб об'єктивації людської свідомості. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Сер. "Філологічні науки". Мовознавство*. 2019. № 12. С. 229–232.
11. Українська мова: Енциклопедія. Київ : Наукова думка, 2007. 578 с.

12. Фрасинюк Н. І. Концепт, поняття, значення у їх взаємозв'язку та взаємодії. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер.: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 2. С. 68–71.
13. Христіанінова Р. О. Концепт «ненависть» у мовній картині світу українців часів великої війни 2022–2023 років. *Мовознавчий вісник*. 2023. Вип. 34. С. 42–48.
14. Христіанінова Р. О. Репрезентація концепту «Росія» в мовній картині світу українців сьогодення. *Мовознавчий вісник*. 2023. Вип. 35. С. 91–99.
15. Чуланова Г. В., Старикова В. С. С. Білатеральні структури мовних знаків. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер.: Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. Т. 31 (70). № 4. Ч. 2. С. 204–207.

Інформаційні ресурси

1. В. А. Глущенко. Лінгвістичний метод і його структура. *Мовознавство*. 2010. № 6. С. 32–44.
URL : <https://nasplib.isofts.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/b43db759-2b33-4d1f-9923-ac2d405cb01d/content>
2. Фрасинюк Н. І. Концепт, поняття, значення у їх взаємозв'язку та взаємодії. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер.: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 2. С. 68–71. URL : https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_2/14.pdf
3. Ковтун О. В. Контрастивна граматики оцінки: проблема тлумачення ключових термінів. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Сер.: Філологія. Журналістика*. 2021. Т. 32 (71). № 4. Ч. 2. С. 150–156.
URL : https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_2/27.pdf
4. Христіанінова Р. О. Концепт «ненависть» у мовній картині світу українців часів великої війни 2022–2023 років. *Мовознавчий вісник*. 2023. Вип. 34. С. 42–48.
URL : <https://ling-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4950/5200>
5. Христіанінова Р. О. Репрезентація концепту «Росія» в мовній картині світу українців сьогодення. *Мовознавчий вісник*. 2023. Вип. 35. С. 91–99.
URL : <https://ling-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/5220/5455>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування лекційних занять є важливим у вивченні цього курсу. Теми пропущених лекційних занять мають бути опрацьовані самостійно та подані для перевірки у вигляді невеликого конспекта протягом 2-х тижнів після пропуску.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Пропущені практичні заняття потрібно відпрацювати на консультації протягом двох тижнів після пропуску.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті. Використання смартфонів, планшетів та інших девайсів під час лекційних та практичних занять дозволено виключно з навчальною метою з дозволу викладача (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття. Під час виконання заходів підсумкового контролю (виконання письмового теоретичного завдання, тестів) використання девайсів заборонено.

Політика академічної доброчесності. Виконання усіх практичних завдань має бути самостійним. Якщо кілька осіб подадуть на перевірку ідентично виконані завдання, такі завдання нікому зараховані не будуть, незалежно від того, хто виконував і хто списував. Відповіді на теоретичні питання можуть бути підкріплені цитатами відомих учених із обов'язковим покликанням на ті праці, цитату з яких студент використав. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають

відповідального ставлення до вибору джерел. Покликання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимими. Рекомендована база даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти. Підтверджені сертифікатом виступи на конференціях, круглих столах з тематики, дотичної до проблематики цього курсу, будуть оцінені в 10 балів, які буде додано до суми балів, отриманих студентом протягом вивчення курсу.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/1635.ukr.html.

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ <https://lnk.ua/gk4x2wkVy>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://lnk.ua/9MVwgEpVz>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://lnk.ua/EYNg6GpVZ>.

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/QRVdWGwe3>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://lnk.ua/3R4avGqeJ>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://lnk.ua/5pVJr17VP>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <https://library.znu.edu.ua/>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua/>.

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <https://sites.znu.edu.ua/child-advance/>.